

בעדהש"ת

שפע חיים

דברי תורה

מאת

ב"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

ב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת ויצא תשפ"ו

גליון ב' אלפים רי"ב

שנה מ"ב • גליון ז'

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שפע חיים"

אגוד חסידי צאנו

רח' דברי חיים 5 • קרית צאנו נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

שיעור חומש ורש"י פרשת ויצא תשל"ד (חלק ב)

- ריבוי של אכילה ושתייה ושאר תאוות ומותרות עלולים להביא את האדם לידי חטא, וכן ביקש יעקב שיהיה לו רק לחם לאכול, ואין אכילה אלא בכזית, וכן בגד רק ללבישה וכיסוי בעלמא ולא יותר.
- יעקב אבינו ביקש שהקב"ה יתנהג עמו במידת הדין, וזה נחשב אצלו במידת הרחמים, כי רק כך יוכל להינצל מהחטא.
- יעקב אבינו הולך עם ישראל בכל הגלויות, ובתפילתו בימים ההם היו כלולים הבקשות לכל דור ודור ולכל אדם ואדם.
- יעקב התפלל שכאשר ישובו ישראל לארצם לאחר שנות הגלות לא ישובו מתוך השפעה יתירה של תאוות ומותרות כי זה עלול להביא אותם לידי חטא ולהרהורי כפירה לומר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה.
- עוד ביקש יעקב שכאשר ישובו מהגלות לארצם ונחלתם, ישובו מתוך אמונה כי ה' הוא אלקינו הוא מושיענו, ורק מאתו ית"ש תבוא הישועה.
- הישמעאלים ימ"ש הקימו מקום טומאה על מקום אבן השתייה, וכל זמן שהם שולטים על אבן זו יש להם כח וגבורה, וראשית התפילה צריך להתפלל לגאול ולהוציא מידם אבן זו.
- בתפילת 'והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים', ביקש יעקב אבינו שכאשר ישובו ישראל מהגלות יוציא הקב"ה את אבן השתייה מידי הישמעאלים הטמאים, וכך יזכו לגאולה מתוך רחמים.
- רמז בחזיון החלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שכאשר יהיו ישראל בשפל המצב, והתורה תהיה בשפל המצב, זהו סימן כי קרובה ישועתנו לבוא בגאולה השלימה.

בשולחן הטהור ליל ש"ק פרשת ויצא תשכ"ה

- שתי רעות חורשים הרשעים על בני ישראל, האחת לאבד את גופם, והשניה לאבד את נשמתם. ובודאי גם את העונש יקבלו הם פעמיים, דהקב"ה מודד במדה כנגד מדה.

בשולחן הטהור יום ש"ק פרשת ויצא תשכ"ה

- לאה בעונותיה אמרה, כי ראה ה' בעיני, כי עתה שכבר נולד לי בן קדוש כזה, יאהבני אישי, היינו הקב"ה.

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

הפותח שער לדופקי בתשובה

- כאשר אדם מישראל מתעורר בהרהורי חרטה ותשובה, מיד בא אליו היצר הרע להחזיר בו מחשבות יאוש כדי להביאו לרפיון.
- בזמן כזה צריכים לזכור שאין דבר העומד בפני התשובה.
- מספד"ק בני יששכר, שגם אם יחטא האדם אלפי אלפים פעמים יכול תמיד לשוב אל ה', כי מדת הרחמים שלו היא בלתי גבול.
- חזקיה היה צריך לישא אשה, ואם סבר דנפיק מיניה זרעא דלא מעליא אשר לא מהני להם תשובה, הרי שהוא מציב גבול בפני הבורא כל עולמים, ולכן גם בעבורו לא יועיל תשובה.
- טענת מנשה, שאם לא יקבלו אותו בתשובה, הרי שעושים את מדות השי"ת גבוליות, וזה לא יתכן, והקב"ה אכן חתר לו חתירה.
- בצאת יעקב מבאר שבע ראה את ירידת בני ישראל במשך שנות הגלות, והעתיר בעדם שיועיל להם תשובה בכל מצב.
- הרמז בארבע פסוקים שנאמר בהם 'כה', שבכל זמן ומצב יועיל תשובה לכל אדם מישראל.

לקיים רצון צדיק!

המעוניינים לתרום להדפסת גליונות הד"ת

לכבוד השמחה במעונם

או להנציח קרובים

נא יפנו מבעוד מועד בטלפון: 052-7140042

התודה והברכה

ל'מכון דברות קודש – קרית צאנז'

העומדים לימיננו בכל עת בהעברת הקלטות משיחות הקודש,

ובתוכם גם ההקלטה משיעור חומש ורש"י שבגליון זה,

מתוך האוסף הגדול של הקלטות חדשות אשר זכו לשמר בשנה האחרונה.

אשרי מזכי הרבים!

להעברת רשימות וכתבים – נא לפנות בטלפון 052-7183304

להעברת הקלטות – נא לפנות בטלפון 052-7636809

דברי תורה

מב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

שיעור חומש ורש"י פרשת ויצא תשל"ד (ב)*

(בראשית רבה עד, ד) ושמרני מעבודת כוכבים, מגילוי עריות, ומשפיכות דמים, עיי"ש, והוסיף יעקב ופירש שיחתו כיצד ינצל מכל החטאים הללו של עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, כאשר ונתן לי לחם 'לאכול', הכוונה שיתן לו לחם רק בשיעור כזית, שהרי סתם לשון אכילה שבתורה היא בכזית (ברכות מט, ב; פסחים לב, ב, ועוד), דהיינו שלא יתן לי ארוגות מלאים בשר שמן וכל מיני משמנים ומעדנים, ולא יתן לי ככרות לחם מרובים יותר מכדי הצורך, כי אני מכיר את טבעי ומוגזי וחושש אני עד מאד שמא אפול ממדרגתי על ידי אכילה יתירה, ובפרט כאשר אני הולך למקום סכנה ברוחניות בין רשעים טמאים, חושש אני שמא יפטמו אותי שם באכילה של תאוה, ומי יודע כמה אני עלול להתגשם שם, לכן אחת שאלתי מאת ה' שיתן לי לחם רק בשיעור של 'לאכול', דהיינו כזית בלבד, כפי הנצרך לי כדי חיותי ולא יותר. כך גם, ובגד 'ללבוש' דהיינו איזה בגד בעלמא, רק לשם לבישה וכיסוי הגוף שלא אלך ערום, יהיה הבגד איך שיהיה, אפילו אם בגד ישן שיש בו מלאי על גבי מלאי, אבל לא יתן לי הרבה בגדים וכל מיני חליפות שמלות (וראה כלי יקר כאן).

בתוה"ק (בראשית כה, כ-כא) וידור יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, ושכתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים.

ידוע הדקדוק באומרו 'לחם לאכול ובגד ללבוש' שלכאורה היא שפת יתר, שהרי הרבר פשוט שהלחם מיועד לאכילה והבגד ללבישה.

נראה לפרש, כי הגה ריבוי השפע עלול לפעמים להביא את האדם לסור מהדרך הישרה, ובפרט כשאדם שקוע בריבוי אכילה ושתייה שעלול הוא לבוא מכך לידי כל חטא ועון, כמו שאמרו חז"ל (ברכות לב, א) אין ארי נזהם מתוך קופה של תבן אלא מתוך קופה של בשר וכו' והיינו דאמרי אינשי מלי כריסיה זני בישי [פירש רש"י, מילוי הכרס הוא ממיני חטאים הרעים], וכן שנינו (ובים ב, ב) בשבעה דרכים בודקין וכו' במאכל במשתה וכו'.

על כן ביקש יעקב ואמר, אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך, ודרשו במדרש

* החלק הראשון של תחילת השיעור נדפס אשתקד בגליון ב' אלפים קנ"ו.

כי בכך הם מתקרבים אל אביהם שבשמים.

וזהו שביקש יעקב, והיה - אין והיה אלא לשון שמחה (בראשית רבה מב, ג) - כלומר שיהיה נחשב אצלי כשמחה, הוי"ה, וגם יהיה נחשב אצלי לחסד ולרחמים בבחינת שם הוי"ה, כאשר לי לאלקים, שהקב"ה יתנהג בי במידת הדין בחינת שם אלקים, כי אני לעצמי לפי מה שאני מכיר את ערכי, ובפרט כאשר אני הולך בין הגוים, איני חפץ שהקב"ה יתנהג עמי שם במידת הרחמים בהשפעה יתירה של אכילה ושתייה, כי איני חפץ ביותר מלחם לאכול בשיעור כזית ואיזה בגד ישן לכסות את גופי, כי רק כאשר ינהיג אותי במידת הדין זה ישמור אותי שלא יתקיים בי ח"ו (דברים ה, יג-ה) וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה ורם לכבך ושכחת את ה' אלקיך וגו', ולכן אצלי יחשב כהנהגה של חסד בבחינת שם הוי"ה, כאשר הקב"ה יתנהג עמי כהנהגה של דין בבחינת שם אלקים.

✱

על פי הצעה זו נראה לכאור הכתוב בסגנון אחר, על פי מה שהזכרנו לעיל (בתחילת השיעור) מה שדרשו במדרש רבה (ע, א) על הכתוב כאן וידר יעקב נדר לאמר, מהו לאמר, לאמר לדורות, והובאו הדברים גם בתוספות במסכת חולין (ב, ב ד"ה אבל), וכבר מילתי אמורה זה מכבר בכוונת הדברים, ושוב מצאתי שכבר כתבו כן בספרי תלמידי בעש"ט הקדוש (ראה תולדות יעקב יוסף כאן, ד"ה ונראה דעל עצמו; מאור עיניים, פרשת ואתחנן, ד"ה והעיקר הוא האמונה), שבתפילת יעקב בעת ההוא בצאתו לגלות בבית לבן

בה ביקש יעקב אבינו, רבונו של עולם, אל תתן לי יותר מכוית לחם וסתם בגד ללבישה בעלמא, ואיני רוצה יותר מזה, משום שאני מכיר את עצמי, וירא אנכי שאם תתן לי מותרות עלול הדבר להזיק לי ברוחניות כשיתקיים בי חס ושלום (קהלת ה, יב) עושר שמור לבעליו לרעתו, וכך גם אל תתן לי ריבוי של כסף ולא זהב שהם עלולים להביא אותי לידי שמד וטומאה. כי העיקר אצלי הוא רק ושבתי בשלום אל בית אבי, ופירש רש"י, שלם מן החטא, דהיינו שכאשר אשוב לבית יצחק אבי, והוא יביט עלי, לא אתבייש להראות את פני אליו בהיותי שלם ושמור מן החטא.

על זאת הוסיף יעקב וביקש, והיה ה' לי לאלקים, דהיינו שיעקב הלך בזה כדרכו של הרה"ק בעל התניא זי"ע^א שסבר שאין טוב לישראל שיהיה להם עשירות גדולה יתירה, כי זה עלול לגרום שיתקיים בהם (דברים לב, טו) וישמן ישורון ויבעט, אלא טובה היא לישראל כאשר הם סובלים מעט בנשמויות,

^א כפי שהזכיר רבינו זי"ע בתחילת השיעור, שנדפס אשתקד, את חילוקי הדעות בין הצדיקים בשנות התק"ע, אם מוטב שמלכות רוסיה תנצח או מלכות צרפת, ובין הדברים הביא מה שנמצא כתוב באגרת שכתב הרה"ק בעל התניא זי"ע (נדפס באגרות קודש רבינו הזקן, אגרת קו) וזל"ק, ביום א' דראש השנה קודם מוסף הראו לי, אם ינצח באנאפארטא [נפוליון] יורבה העושר בישראל, ויורם קרן ישראל, אבל יתפרדו ויתרחקו לבן של ישראל מאביהן שבשמים, ואם ינצח אדונינו אלכסנדר [קיסר רוסיה], אם כי יורבה העוני בישראל ויושפל קרן ישראל, אבל יתקשרו ויתחברו ויתעקדו לבן של ישראל לאביהן שבשמים, עכ"ל"ק.

לשוב בשלום בלי חטא, והגלות לא תזיק להם ולנשמתם, וזאת יהיה כשיתקיים בהם, ונתן לי להם לאכול ובגד ללבוש, דהיינו שיהיה להם רק הצריך להם די מחסורם לאכול וללבוש, אבל לא ריבוי של מותרות ותאוות, כי אם ישובו לארצם ונחלתם מתוך השפעה גדלה ויתירה של תאוות ומותרות, יתקיים בהם ח"ו אין ארי נוהם מתוך קופה של תבן אלא מתוך קופה של בשר, ואז יבואו לידי דעות אפיקורסיות לאמר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה.

והוסיף יעקב וביקש, ושכתי בשלום אל בית אבי, שכאשר בני ישראל ישובו לארצם מן הגלות המרה, ויתקיים בהם (לעיל פסוק טו) והשיבותיך אל האדמה הזאת, אזי יהיו הם שלמים וגקיים מהחטא, ועל כן מוטב שיתקיים בהם, והיה הוי"ה לי לאלקים - כפי שפירשנו למעלה, והיה לשון שמחה, הוי"ה היא מידת החסד, ששמחה וחסד היא להם כשיתנהגו עמהם באופן של 'לאלקים', מידת הדין, כי טובה היא לנשמתם שיסבלו מעט בגשמיות, ותתעכב הגאולה בעוד מעט צרות ויסורים בגשמיות, ובלבד שלא יפלו לטומאה וחמאים לאמר כוחי ועוצם ידי וגו', ולא יתערבו בגוים ללמוד מעשיהם.

*

עוד יפרש, שביקש יעקב, שכאשר יתקיים בהם ושכתי בשלום אל בית אבי, שיישובו מהגלות המרה והארוכה, לא יפלו לדעות זרות של שומים לחשוב שכוחם ותוקפם יבוא מגוי פלוני או ממשומד פלוני, אלא ידעו ויאמינו כי והיה ה' לי לאלקים, שיתחזקו

בחרן, לא על עצמו היה מתפלל, אלא צפה אז ברוח קדשו על כל הגלויות עד זיבולא בתרייתא, וביקש כבר אז רחמים על הדורות הבאים אשר ילכו בגלות, וכן כתב כאן בחתם סופר (ד"ה אם יהיה אלקים) וז"ל, כי יעקב אבינו לא מת (תענית ה, ב), והוא עמם בגלות, וגם עם הגאולים יבוא בראש גאולים, כדכתיב (שמות יד, לא) וירא ישראל את ה', ישראל סבא (ראה בראשית רבה צב, ב; רש"י תענית שם, ד"ה אף הוא), עכ"ל (וראה עוד תפארת שלמה, פרשת בחוקות, ד"ה וזכרתי את ביתי; פרשת דברים, ד"ה השליך).

תפילות אלו שביקש כאן יעקב אבינו, אם יהיה אלקים עמדי וגו', הם תפילות ותחנונים נשגבים הנוהגים ושייכים בכל דור ודור ולכל אדם ואדם, וכל אחד יכול להתפלל תפילות אלו, וכשיתבונן בהם יראה כי כל צרכיו טמונים בהם, כי יעקב ביקש לו ולזרעו אחריו.

ולדרבננו יבואר, שביקש יעקב אבינו על הדור האחרון לפני ביאת המשיח, כאשר ראה ברוח קדשו שיהיו חבלי משיח מרים ברוחניות, כשיתקיים מה שאמרו חז"ל (סוטה מט, ב) בעקבות משיחא חוצפא יסגא וכו' בית וועד יהיה וכו' וחכמות סופרים תסרה, וירא חטא ימאסו וכו', רצה יעקב לבטל את אותם חבלי משיח מרים ברוחניות, על אותם הימים התפלל יעקב בעבור כל ישראל ובשליחות כל ישראל, אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך, היינו הגלות הארוכה, אזי כאשר יבוא הזמן שבני ישראל יהיו צריכים לשוב לארצם ונחלתם מהגלות, יוכלו

באור החיים הקדוש כתב לפרש וז"ל, יראה כי היא זו אבן השתיה שהומינה למקדש, ומצינו לו שהומין עצי שמים למשכן במדבר (תנחומא, תרומה ט), ואולי שיכוין ה' באומרו (שמות כה, ח) ועשו לי מקדש לשון מזומן, פירוש מה שכבר הוזמן, כי המשכן וגם בית המקדש בשניהם הומינים יעקב, ושכנתי בתוכם חזור אל שני הכנות אלו, עכל"ק. ומקור הדברים שהאבן הזאת אשר שם יעקב היא אבן השתיה, הוא בזוהר הקדוש (ח"א דף עב, א, והובא כאן ברמב"ן ורננו בחי').

נראה לבאר בזה נפלאות מתורתנו הקדושה כמה שהומין יעקב אז דווקא את אבן השתיה, כי הנה ידוע שבמקום תפלתם של הישמעאלים בהר הבית יש אבן אחת, שמקובל שהיא אבן השתיה (ראה שו"ת רדב"ז, ח"ב סימן תרצא; שו"ת בנין ציון, סימן ב; ועיין שו"ת חתם סופר, יו"ד סימן רלו), ואף שהיו שרצו לפקפק בדבר (ראה ספר תבואת הארץ, פ"ז בהערה), אבל כבר מצינו בזוהר חדש (פרשת ויצא, דף לה, א) שעתידים בני האומות לזלול באבן קדושה זו ולהושיב עליה את מומאת הגוים וגופות הממאים, עיי"ש. ועוד מצינו בזוהר הקדוש (ח"א דף רלא, א) שכל ענין אבן השתיה היא 'רזא עמיקא סתימא דכל סתימן', עיי"ש, ובוודאי לא כל נער יוכל להבין את סוד הדברים, אבל כאשר הקב"ה מרחם על אדם מישראל וחונן אותו דעת ומאיר את עיניו, אזי יכול הוא להשיג ולדעת לכל הפחות אחד מני רבי רבבות מסודות אלו.

והענין בזה, כי הנה עיקר הבכי של נביאי האמת וחכמי ישראל

באמונה תמה כי רק ה' הוא אלקינו, הוא מלכנו, הוא מושיענו והוא יושיענו, ואין עוד מלבדו, וכדברי חז"ל (סוטה מט, א) משחרב בית המקדש אין דורש אין מבקש ואין שואל, על מי לנו להישען, על אבינו שבשמים, וכפי שפירשנו למעלה (בתחילת השיעור שנדפס אשתקד) שאין מבקש במסירות נפש לטובת בני ישראל, ואין שואל לטובת עצמו, ולא יהיה מי שידרוש את ה' בכל לבב, בעת הזאת יבואו לאמונה כי והיה ה' לי לאלקים, שאין לנו להישען אלא על אבינו שבשמים.

ועוד יפורש, שביקש יעקב שיבואו אז לאמונה תמה כי והיה ה' לי לאלקים, דהיינו שיבטחו ויסמכו על הנהגת הבורא שהוא הטוב בעיניו יעשה, וכל מה שהוא גזור ואומר זהו הטוב ביותר בעבורי, כי והיה ה' לי לאלקים, פירוש גם מה שנוגע לי, לטובתי ולהנאתי, רק ה' יודע מה טוב לי, כי הוא אלקינו הוא אבינו, ואני בוטח בו שהוא מנהיג אותי באופן הטוב ביותר, ואיני צריך לומר לו מה לעשות ומה לפעול לטובתי.

גם לרבות יפורש, שביקש יעקב, שיבואו ישראל למדרגה של והיה ה' לי לאלקים, שלא יתפללו אז על שום דבר לטובת עצמם, רק על כבוד השכינה.

והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. (כה, כב)

לארצם בשובה ונחת, בלי כלי מלחמה ובלי משחית שונים, ובלי עזרת הגוים, כי גדול אדוננו ורב כוחו שיתקיים ברגע אחד תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויתנו וכו', השיבה שופמינו כבראשונה וכו', ולמלשינים ולמשומדים אל תהי תקוה וכו' על הצדיקים ועל החסידים וכו' יהמו נא רחמך וכו', כל התפילות יכולות להתקיים ברגע קטן.

על כך פירש יעקב את שיחתו ואמר, שאמנם אני מבקש שישבו ישראל לארצם, אבל כל זאת רק בתנאי שגם יתקיים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, כפי שכתב באור החיים הקדוש ברוח קדשו שהכוונה לאבן השתיה, יהיה בית אלקים, דהיינו שאבן זו לא תהיה עוד בידי הישמעאלים הארורים, אלא האבן הזאת תשוב להיות בבית אלקים.

כי כבר אז נתגלה ליעקב שעתידה אבן זו להיות תחת שליטת הישמעאלים הרשעים, אשר מזה ישאבו את כל כוחם, כאשר הארכתי לאחרונה בדברים אודות קליפת וטומאה מלכות ישמעאל (בשיעור חומש ורש"י פרשת נח תשל"ד, נדפס בגליון אלף תתקכ"ד), וביקש יעקב שמה שהוא מבקש כאשר ישבו ישראל לארצם, לא יהיה זה באופן שאבן השתיה תישאר בידי אותם ישמעאלים, כי מר לנו עד מאד לשוב לארץ הקודש ולראות את המחזה הזה אשר אבן השתיה ובית המקדש נמצאים אצל אותם טמאים ורשעים, ושועלים מהלכים בהר הבית ונכרים מרקדים בהיכלו, והטומאה מלאה את כל הרחובות, ומה גם, שכל זמן שאבן השתיה בידי הישמעאלים יש להם מכך כח להרע לישראל. אלא אחת שאלתי

הקדושים על חורבן הבית, היה על כך שאבן השתיה עדיין מונחת תחת שליטתם של אותם זדים רשעים ועובדי אלילים (עין בזה"ק שם), כי כל זמן שהאבן הזאת תחת ידם, יש להם כח של שליטה וממשלה.

כך אנו רואים בסדר ההושענות, בסדר שתיקנו להתפלל על בית המקדש וירושלים, שהתפילה הראשונה היא 'הושע נא אבן שתיה', ורק אחר כך תיקנו להתפלל הושע נא בית הבחירה, גורן ארנן וכו', ובוודאי יש דברים בנו מדוע תיקנו להתפלל תחילה על אבן השתיה, כי אין לומר שהפייטן סידר כך סתם מחמת שכן עולה יפה סדר האל"ף ב"ת, כי בוודאי היה יכול למצוא איזה תפילה אחרת באות אל"ף, אלא הוא אשר דיברנו, שבראש ובראשונה יש לבקש רחמים לפני הקב"ה שיקח מידיהם של אותם רשעים ורוצחים, את אבן השתיה, שממנו הושתת העולם (יזמא נה, ב).

*

בבן יבואר דבר הכתוב, לפי דרכנו שכל תפילתו של יעקב אבינו היתה על העת שישבו בני ישראל מהגלות, על זאת ביקש יעקב, שיתקיים בהם ושבתי בשלום אל בית אבי, הכוונה בין בגשמיות, שישבו לארצם ונחלתם בשלום ובשלום, לא מתוך יסורים, ולא מתוך שפיכות דמים, ובין ברוחניות, שישבו בשלום מן החטא, ובאמת שני הפירושים אחד הם, כי כבר אמרו חז"ל (ברכות לג, א) אין ערוד ממית אלא החטא ממית, כך שאם יהיו שלמים מן החטא ממילא גם יהיו שלמים בגשמיות, וישבו

שהאמת היא ויורדים בו, שהם יורדים מטה עד לתהום ארעא.

אך מצד שני הראו לו ליעקב גם אות לטובה, למען יידע אימתי תבוא הגאולה, כאשר יתקיים והנה 'סלם' מוצב ארצה, וכתב בעל הטורים 'סלם' בגימטריא 'סיני', ולדרכנו הרמז בזה, שבאחרית הימים כאשר התורה שניתנה בסיני תהיה מושפלת עד לעפר, ועלכון התורה יהיה באופן גורא אשר לא היתה דוגמתו מיום מתן תורה, כאשר ירמסו בראש חוצות את כל התורה, וינתצו ויחריבו את כל אבני חומת התורה בלי להשאיר לא שבת ולא יום טוב ולא כשרות, וישאירו מכל התורה תל עולם וחורבן עולם, או אז ידע נאמנה כי קרובה ישועתנו לבוא וכבר הגיע עת לחננה כי בא מועד, ובקרוב יתקיים וראשו מגיע השמימה, וכנרמז בדברי חז"ל (מגילה מז, א) כשהן יורדין, יורדין עד עפר, וכשהן עולין, עולין עד לכוכבים, כלומר, שדווקא אחרי שהם יורדין בתכלית הירידה עד לעפר, אז יוושעו בקרוב בתשועת עולמים ויעלו עד לכוכבים. ורמזו לו עוד, והנה מלאכי אלקים עולים, אימתי יזכו ישראל לעלות מעלה מעלה בגאולה השלימה, כאשר יבוא זמן של ויורדים בו, שאפילו אלו שהם בבחינת מלאכי אלקים, הגדולים והנכבדים, גם הם יורדים, זה לך האות כי בקרוב יעלו עד שמי רום.

זהו סימן ברור וברור שהראו ליעקב אבינו באותו זמן שיצא לגלות לחרן, והראו לו אז את כל הגלויות שהוא עתיד ללכת עם בני ישראל בגלות כנוצר לעיל, וכן מובא במדרש (ילקוט שמעוני, בפרשתן

אותה אבקש, שישוכו ישראל בשלום, באופן שהאבן הזאת יהיה בית אלקים, שיגאלו את האבן מידי אותם רשעים, ואז תהיה הגאולה מתוך רחמים, ולא מתוך ריבוי של יסורים ומידת הדין, וכפי שאנו מבקשים בתפילה 'ותחזינה עינינו בשוכך לציון', אבל תנאי יש בדבר שזה יהיה 'ברחמים', לא במידת הדין קשה מדי, ולא ביסורים קשים יתר על המידה.

*

וזאת הראו לו ליעקב משמים כבר בחזיון החלון (לעיל כח, יב), ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, דהיינו שהראו לו את אשר יקרה באחרית הימים בסוף כל הדורות, שכל כך יהיו אנשים חסרי דעת ודלי שכל, עד שלא יכירו ולא יבינו את גודל שפלות מצבם, וגם כאשר יהיה זמן של והנה סולם מוצב ארצה, שיהיו בני ישראל בשפל המצב, כשיתקיים בהם (תהלים מז, כו) כי שחה לעפר נפשנו דבקה לארץ במגנו, כאשר אנו רואים בימינו את גודל הצרות והתלאות אשר אין לך יום שאין קללתו מרובה משל חברו, ומאז ימי אברהם אבינו לא היה עת צרה כזו לישראל, שבני ישראל יהיו כל כך בשפל המצב ללעג ולקלם לחרפה ולכלימה, אך באותה שעה ימעו בני אדם לחשוב כי וראשו מגיע השמימה, שיסברו שהם עלו לרום המעלה עד שמי רום וכוכביהם, ויבטחו בזרוע בשרם לאמר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וישמחו עלי גיל כעמים כאילו נושעו מכל צרותיהם וכביכול אין חסר להם מאומה, והנה מלאכי אלקים עולים, הם יסברו שהם עולים למעלה ראש, בו בזמן

בהם משם אורידך נאם ה'. וכן מרומז בכתוב (ישעיהו כד, כא) וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמָּרוֹם, ואימתי יתקיים דבר זה, כאשר כוחות הסמרא אחרא יעלו ויבואו עד מדרגת במרום, שידמו לאמר ידינו רמה שעלה בידם לבצע כל זממם, אז יפקוד ה' עליהם, וישראל יוושע בה' תשועת עולמים.

ובל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך.

נראה לפרש על פי מה שדרשו בגמרא (תענית ט, א) על הכתוב (דברים יד, כא) עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר, עֶשֶׂר בַּשְּׂבִיל שֶׁתַּעֲשֶׂר, ואמרו שם בגמרא שבענין זה מותר לנסות את הקב"ה, עיי"ש. אולם יעקב אבינו אמר, שאנכי לא אעשה כן, אלא **ובל אשר תתן לי**, את הכל אתן לך, ואף גם זאת עשר אעשרנו, גם העשירות שאזכה לה על ידי המעשר, גם זאת אתך לך, לא אקח לעצמי מאומה, אלא הכל אקריב למען כבוד שמו ויתברך.

רמז קכא) ויחלום והנה סולם, אלו שרי אומות העולם, מלמד שהראה הקב"ה ליעקב אבינו שרה של בבל עולה שבעים חווקים ויורד, ושל מדי עולה חמשים ושנים, של יון מאה ושמונים, ושל אדום עולה, ולא ידע כמה, באותה שעה נתירא יעקב אבינו, אמר תאמר שאין לזה ירידה, אמר לו הקב"ה, אל תחת ישראל אפילו אתה רואה אותו יושב אצלי משם אני מורידו, הדא הוא דכתיב (עובדיה א, ד) אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאם ה', ע"כ.

והכוונה, שהראו לו ליעקב אימתי תבוא הגאולה, שדווקא כאשר יתקיים אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך, שאומות העולם וכוחות הטומאה יבואו לרום המעלה, כאשר כבר יעלה בידם להוציא לשמד ולהרוג ולאבד את כל היהודים, בני ישראל ילכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר, גולה אחר גולה גולה וסורה, ויחריבו הכל ברוחניות ובגשמיות בעולם הזה ובעולם הבא, עד שידמו לאמר ידינו רמה, דוקא אז תבוא הישועה ויתקיים

בשולחן הטהור ליל ש"ק פרשת ויצא תשכ"ה

נראה לפרש את הדברים על פי הידוע דשתי רעות חורשים הרשעים על בני ישראל, האחת לאבד את גופם, והשניה לאבד את נשמתם. ובודאי גם את העונש יקבלו הם פעמיים, דהקב"ה מורד במדה כנגד מדה.

בזה נראה לפרש הכתוב (עובדיה א, י) מחמם אחיך יעקב תכסך בושה

בתורה ק" (בראשית לא, ו) וְאַתָּנָה יִדְעָתָן כִּי כָּבֵל כַּחֲזִי עֲבַדְתִּי אֶת אֲבִיכָן.

במסורה, מובא בבעל הטורים, ואתנה ג', הכא וְאַתָּנָה יִדְעָתָן, וְאַתָּנָה צֹאנִי וגו' וְאַתָּן צֹאנִי מֵרַעִיתִי (יחזקאל לד, ז-ז), גשם שומץ וְאַתָּנָה אֲבִנִי אֲלֹגְבִישׁ תְּפֹלְנָה (שם יג, יא).

וברוחניות, והרשעים רוצים לקחתם מהם, לכך 'כל אוכליו' היינו כל מוזיקיו בגשמיות 'יאשמו', ורעה תבוא אליהם נאם ה' על שרצו להחמיא את ישראל לה'.

וזה פירוש המסורה, ואתנה צאני צאן מרעיתי, שישראל צאן מרעיתו של הקב"ה אשר זן ומפרנס אותם, ואתנה ידעתן כי בכל בחי וגו' שזה מורה על כח העליון כח הרוחניות שהקב"ה נותן לישראל, והרשעים רוצים לקחת את שניהם מישראל, לכן אמר הקב"ה אענישם בשניים גם אני, נשם שומף עבור רצונם לקחת הגשמיות מישראל, ואתנה אבני אלגביש על רצונם לקחת הרוחניות, והבן.

ונכרת לעולם, 'מחמס' היינו מה שהרשעים חומסים ושודדים אותנו בגשמיות, 'אחיד יעקב' היינו מה שהרשעים רוצים ועושים כל הפעולות שיעקב יהיה אחיו במעשיו, ולכך עבור חמאם הראשון 'תכסך בושה', ועל זה החמא השני שרצו להפריד את ישראל מחיי עולם ח"ו 'ונכרת לעולם' כי הקב"ה מודד במדה כנגד מדה.

ועל זה היה דבר ה' אל ירמיהו הנביא (ירמיה ב, ג) קודש ישראל לה' ראשית תבואתה כל אוכליו יאשמו רעה תבוא אליהם נאם ה', פירוש, שישראל קדושים וטהורים הם, 'ראשית תבואתה' שהקב"ה נותן להם ראשית בגשמיות

בשולחן הטהור יום ש"ק פרשת ויצא תשכ"ה

חשבה עצמה לגרועה שבגרועות ח"ו, וכמו שאמרו חז"ל (בבא בתרא קנב, א; מובא ברש"י בפרשת כמ, יז) על הכתוב ועיני לאה רכות, שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו והיתה בוכה עד שנשירו ריסי עיניה עיי"ש, כי אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו (סוטה ב, א), אבל משגולד לה בן קדוש כראובן שמחה בו מאד כי אמרה ברא מזכי אבא ויעלה לה זכות בנה ואהבתה כלפי שמיא.

וזה שאמרה, כי ראה ה' בעיני כי עתה שכבר נולד לי בן קדוש כזה יאהבני אישי, היינו הקב"ה, ומתוך כך למדו חז"ל שאמרה ראו מה בין בני לבן חמי, שבאמת זו היתה כוונתה כמו שביארנו.

בתורה"ק (בראשית כב, לב) ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה ה' בעיני כי עתה יאהבני אישי.

ברש"י, ותקרא שמו ראובן, רבותינו פירשו (ברכות ז, ב) אמרה, ראו מה בין בני לבן חמי שמכר הבכורה ליעקב, וזה לא מכרה ליוסף ולא ערער עליו וכו', עיי"ש. ולכאורה תמוה מאין דרשו כך אחרי שהתורה כתבה הטעם ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה ה' בעיני וגו'.

ויש לומר על פי מה שאמרו חז"ל (סנהדרין קד, א) ברא מזכי אבא, והנה לאה מחמת ענוה גדולה שהיתה בה

דברי תורה

מב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

הפזותה שער לדופקי בתשובה

לספור אותם ויאמר לו כה יהיה זרעך. וכן כאשר שלח הקב"ה את משה רבינו להוציא את בני ישראל ממצרים נאמר (שמות ג, יד) ויאמר אלוקים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם. עוד נאמר לפני מתן תורה (שם יט, ג) כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. ועוד כתיב בברכת כהנים (במדבר י, כג-כד) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם יברכך ה' וישמרך, עיי"ש מה שביאר לדרכו בקודש, והתוה"ק היא כפטיש יפוצץ סלע.

התחזקות לאדם שאינ דבר העומד בפני התשובה

נראה לבאר בהקדם ענין הנראה לעינים, שכאשר אדם מישראל עושה חשבון הנפש והוא מתבונן ברוע מעשיו ומעלליו, ונוכח כמה קלקל ופגם וכמה רגעים ושעות וימים וחדשים משנות חייו העביר לבטלה ולריק רח"ל, ולבו נוקפ על אשר העז ומרד פני מלכו, הריהו מתעורר אז בלבבו בחרטה על העבר וקבלה על העתיד, ויש לו אז רצון

בתוה"ק (בראשית כה, י) ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה וגו'.

במדרש (בראשית רבה סח, ב), רבי שמואל בר נחמן פתח, שיר למעלות אשא עיני אל ההרים (תהלים קכא, א), אשא עיני אל ההורים, מאין יבוא עזרי, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה מה כתיב ביה, ויקח העבד עשרה גמלים וגו' (בראשית כד, י), ואני לא נזם אחד ולא צמיד אחד וכו'. חזר ואמר, מה אנא מובד סברי מן בריי, חס ושלום, לית אנא מובד סברי מן בריי, אלא עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ, ע"כ. ולכאורה צריך ביאור דמעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, ולמה מתחילה חשש ואמר מאין יבוא עזרי.

בספה"ק חתם סופר (תורת משה, פרשתו, ד"ה ויצא יעקב) איתא, ויצא יעקב מבאר שב'ע וילך חרנה', סופי תיבות 'ארבע כה', ורומז לארבע פסוקים שיש להם שייכות לכלליות ישראל, ונאמר בהם תיבת 'כה'. כאשר בישר הקב"ה לאברהם אבינו את בשורת הזרע של כלל ישראל נאמר (בראשית טו, ה) ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל

"שכתבו הראשונים (עיין רמב"ם, הלכות שנגזר ג, י) והאחרונים (עיין שו"ע אורח חיים סימן תרו, ו בהגה"ה) דמתנאי התשובה שיהיה מאמין בה, היינו שיהיה מאמין שהתשובה מכפרת אפילו הרבה לפשוע אלפי אלפים רבבות פעמים עד אין מספר, ואפילו ביקש מחילה מאת הש"י כמה פעמים ואחר כך חזר לסורו בכל פעם, אף על פי כן הטוב וסלח יקבלהו בתשובה", עכ"ל.

ובהמשך דבריו מבאר הענין בלשונו הזהב, "ואלמדך דעת בזה לקרב הענין אל השכל, דהנה מדת בשר ודם אם יש לו איזה מדה טובה, היינו שהוא רחמני ומעביר על מדותיו לסלוח ולמחול לכל המכעיס, הנה עם כל זה כשיתמיד המכעיס יום אחר יום להכעיסו, הנה יופסק מאותו האיש הטוב המדה טובה של רחמנות ולא ירצה שוב למחול, הנה בזה יש חילוקים שונים, זה האיש רחמני ביותר ויארץ אף ביותר, אבל על כל פנים לכל מדת בשר ודם יש גבול, כיון שהבשר ודם בעצמו הוא בעל גבול ותכלית, על כן גם לכל מדותיו יש גבול.

מה שאין כן מדת הש"י, כיון שהוא ית"ש בלי גבול ותכלית וגם מדותיו אין להם גבול, ואם כן כיון שהוא רחום וחנון וטוב וסלח, לכל אלה המדות גם כן אין גבול ותכלית, ואם כן אל יפול לב אדם עליו האיד אשא פני לשוב אליו ית"ש בתשובה, הנה זה כמה פעמים הייתי מתמרמר על חטאתי ובקשתי מחילה והבטחתי להש"י שלא אחטא עוד ולא אחזור בהם, ושוב זה כמה פעמים חזרתי לסורי, ואיד שוב יקבלני

ושאיפה אמיתית להטיב ולשפר מעשיו ולהתקרב ולשוב אל ה'. ואולם תיכף באותה שעה בא אליו יצרו הרע, ובכדי לגרום לו יאוש ורפיון הוא משחיר ומחמיר בפניו את מצבו הרוחני עד שידמה שאין לו עוד תקוה מחמת ריבוי מעשיו הרעים והמכוערים, ובכך גורם לו להתייאש מלשוב אל ה' ומצנן אצלו את אש ההתלהבות לתשובה שבער בקרבו.

ובזמנים אלו צריך האדם להתחזק בכל כוחו, ויזכור מה שאמרו חז"ל (ירושלמי פאה, פרק א, הלכה א) שאין דבר העומד בפני התשובה. וכן הרמב"ם (הלכות תשובה ג, יד) אחר שמנה את אלו שאין להם חלק לעולם הבא, כתב: כמה דברים אמורים שכל אחד מאלו אין לו חלק לעולם הבא, כשמת בלא תשובה, אבל אם שב מרשעו ומת והוא בעל תשובה, הרי זה מבני העולם הבא, שאין לך דבר שעומד בפני התשובה, אפילו כפר בעיקר כל ימיו ובאחרונה שב יש לו חלק לעולם הבא, עכ"ל. ואף שנראה לאדם שקשה מאד לעשות תשובה שלימה, הלא כבר אמרו חז"ל (שיר השירים רבה ה, ג) 'אמר הקב"ה לישראל, בני פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט, ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות ב'.
ב'.

מדותיו של הקב"ה הם בלי גבול ולכן מועיל תשובה בכל מצב

יש לחזור ולשנן היטב מה שכתב זק"ק מוהרצ"א זי"ע בספה"ק בני יששכר (מאמרי תשרי, מאמר ד, דרוש יב, אות לו)

ובפרט שהיתה לו מענה שראה ברוח הקודש שלא יהיו לו בנים הגונים.

ויש לומר שהנביא ישעיהו הוכיחו ואמר, אף שראית דלא נפקי ממך זרע מעליא ושהיו עתידים לחטוא, מכל מקום היה לך לעסוק בפריה ורביה, כי הלא הקב"ה ברוב רחמיו ומדת חסדו ברא את כח התשובה, והוא פותח יד בתשובה לקבל שבים בכל אופן ובכל מצב שרק יהיו, ולכן אף אם יהיו בניך אנשים שאינם מהוגנים מכל מקום יוכלו תמיד לשוב אל ה'. וכיון שלא עסקת בפריה ורביה בגין חששך שלא יועיל להם תשובה, נמצא לשיטתך שאתה עושה גבול וקצבה במדותיו של הקב"ה, ואם כן גם אתה תאבד חלק לעולם הבא, כי הלא אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וממה נפשך, אם אתה סובר שמועיל תשובה, הרי שאין לדבר שום הגבלה, והיה לך לעסוק בפריה ורביה כי הקב"ה רחמיו על כל מעשיו.

טענת מנשה שלא יתכן שכח התשובה הוא גבולי

עוד יבואר מה שמצינו (סנהדרין קא, ב; ירושלמי סנהדרין, פרק י, הלכה ב) לגבי מנשה מלך יהודה, מולא [דוד] של נחושת עשו לו ונתנו אותו בתוכה והיו מסיקין תחתיו, כיון שראה שצרתו צרה לא הניח עבודה זרה בעולם שלא הזכירה, כיון שלא הועיל לו כלום אמר, זכור אני שהיה אבי מקרא אותי את הפסוק הזה בבית הכנסת בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו כי א-ל רחום ה' אלקיך לא ירפך ולא

הש"י בתשובה, הנה לא יאמר האדם בן, רביון שהש"י אינו בעל גבול ותכלית גם מדותיו אין להם גבול".

בזה מבאר הכתוב (הושע יד, ב) שובה ישראל עד ה' אלקיך, דלכאורה קשה מה הוסיף באומרו עד ה' אלקיך, וכי יש תשובה שאינה מגעת עד ה'. אלא הרמז בזה הוא לחזק את האדם שבכל מצב ובכל זמן יש לו היכולת לעשות תשובה, כי הלא היא מגעת עד ה' אלקיך, שאין לו שום גבול וקצבה וגם מדותיו הם בלי וקצבה, ועל כן אין שום דבר שבעולם שיכול לעכב ולמנוע ממנו לעשות תשובה, עכדה"ק.

עונשו של חזקיהו מחמת שסבר שכח התשובה מוגבל

על פי דבריו יבואר הא דשנינו בגמרא (ברכות י, א) על הפסוק (ישעיה לח, א) בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבוא אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר אליו כה אמר ה' צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה וגו', מאי כי מת אתה ולא תחיה, מת אתה בעולם הזה ולא תחיה לעולם הבא, אמר ליה מאי כולי האי, אמר ליה משום דלא עסקת בפריה ורביה, אמר ליה משום דחזאי לי ברוח הקדש דנפקי מינאי בגין דלא מעלו, אמר ליה בהרי כבשי דרחמנא למה לך, מאי דמפקדת איבעי לך למעבד ומה דניחא קמיה קודשא בריך הוא לעביד וכו' עיי"ש. וכבר עמד בזה זקה"ק וי"ע בישמח משה (פרשת אחרי, ד"ה עוד ביאר) לבאר מה היה חומר החטא שלא עסק בפריה ורביה ולמה נענש בעונש נצחי כזה, מת אתה בעולם הזה ולא תחיה לעולם הבא,

בנים שובבים חוץ מאחר (חגיגה טו, א), אילו לא היה מרפה ידיו אלא צועק ואומר אף על פי כן אני שב בתשובה, היה מתקבל.

התחזקותו של יעקב אבינו שתועיל תשובה לישראל

ענין זה הראו ליעקב אבינו בעת צאתו מבאר שבע, כי כשנוכח שהוא מוכרח לצאת מבית אביו יצחק ולילך לגלות, וכבר האריך זק"ק זי"ע בישמח משה (פרשתן, ד"ה במדרש) על המדרש (תנחומא, פרשתן, אות א) ההורג נפש בשגגה להיכן היה גולה, שיעקב היה צריך לילך לגלות עיי"ש, אזי כדרך הצדיקים היה מפשפש במעשיו על מה הגיע לו ככה, לצאת מארץ הקדושה ולהתרחק ממקור הקדושה של אביו יצחק, ושבוודאי כל זאת הגיעו מפני שחטא להשי"ת.

וביותר יש לומר, כי יציאתו של יעקב מבאר שבע רומז ליציאת בני ישראל לגלות (בראשית רבה סח, יג), והראו לו בחלום את הארבע גליות שאדום עולה ואינו יורד כמבואר במדרש (עין פרקי דרבי אליעזר, פרק לה), ויעקב אבינו ראה אז את ירידת הדורות אצל בני ישראל במשך כל שנות הגלות, כאשר מחמת גודל שעבוד מלכויות ירדו ממדרגתם ויבואו לידי חטא, ולעומת זאת יבואו המקמרגים לפני בית דין של מעלה לטעון שאין מועיל להם תשובה.

ולבן פתח ואמר, שיר למעלות אשא עיני אל ההרים, הרים רומז על הקליפות וכוחות הטומאה (פרדס רימונים, שער כג, פרק ה), ורצה לעורר את כח

ישחיתך וגו' (דברים ד, לא), הרי אני קורא אותך, אם עונה אותי מוטב ואם לאו הא כל אפי"א שוין. והיו מלאכי השרת מסתמין את החלונות שלא תעלה תפילתו של מנשה לפני הקב"ה וכו' אמר להן אם איני מקבלו בתשובה הרי אני נועל את הדלת בפני כל בעלי תשובה, מה עשה לו הקב"ה חתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד שלו [מקום שאין מלאך יכול לשלוט (רות רבה ה, י) ושמע תחינתו, הדא היא דכתיב (דברי הימים ב לג, יג) ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחינתו וישיבהו וגו', ע"כ].

ומלבד מה שרואים כאן את גודל רחמיו של הקב"ה לאין שיעור וקצבה, שחתר חתירה למנשה גם אחר מעשיו החמורים ודיבורים בעזות מצח כלפי מעלה, יש לבאר טענתו של מנשה שאמר 'אני קורא אותך, אם עונה אותי מוטב ואם לאו הא כל אפי"א שוין', כי ממה נפשך, אם בראת כח התשובה הרי אי אפשר לעשות גבול וקצבה, וגם לחוטא גודל כמוני צריך להועיל תשובה, ואם לא, הא כל אפי"א שוין, רצ"ל שאם לא יקבל אותי הרי נמצא שמדותיו גבוליות ככל בשר ודם, וזה הרי לא יתכן. ובכדי להצדיק דבריו חתר לו הקב"ה חתירה מתחת כסא כבודו למעלה ממערכת שמים וארץ ולמעלה מן המזלות לקבלו בתשובה שלימה.

בן ידוע מצדיקי אמת (שו"ת מהרי"ט, חלק ב, אורח חיים, סימן ח; ועין ראשית חכמה, שער הקדושה, פרק יז; שלה"ק, שער האותיות, קדושה; אנגרא דפרקא, אות א, בשם הרה"ק מלובלין זי"ע) דבעת שאלישע בן אבויה שמע בת קול המכרות ואומרת שובו

מאצטגנינות שלך אין מזל לישראל וכו', וזה מורה על כח התשובה, כמו שכתב זק"ק הברוך מעם זי"ע בספר מרגניתא דר"ב (הפסרה ליו"כ; דרוש לשבח"ג, בהנמ"ח מכת"י) שענין התשובה היא למעלה מן המזל, ולכן מועיל תשובה רק לבני ישראל ולא לאומות העולם שהם תחת שליטת המזלות, עיי"ש.

עוד נרמז לו, ויאמר אלקים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם, כי משה רבינו חשש שלא יועיל תשובה לבני ישראל אחר גודל ירידתם בגלות מצרים אשר הללו עובדי עבודה זרה והללו וכו' (ילקוט, פרשת בשלה, רמז רלד), ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם (תהלים קו, לה), ולכן נקט הקב"ה את השם אהי"ה שהוא שם התשובה (עיין פרס רמונים, שער כ, פרק ב), וכן איתא בספ"ק מאור ושמש (הפסרת שבת שובה, ד"ה וקח טוב) וזל"ק, שמעתי מהרב הקדוש רבן של כל בני הגולה רבינו יעקב יצחק מלובלין, מעם למה שם אהי"ה הוא תשובה, שלשון אהיה פירושו אהיה עובד ה' מעתה ומעתה רצוני לתקן מעשי המקולקלים, עכל"ק (ועיין דברי אמת הנדמ"ח, פרשת שמות, ד"ה על כן השיב; פרשת קרח, ד"ה וינח משה), ובזה הורה הקב"ה למשה רבינו שתמיד תועיל תשובה לישראל.

ובן הראו לו הכתוב, כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, יעקב רומז על אלו שבמדרגה שפלה בבחינת וידו אוחות בעקב עשו (בראשית כה, כו), ואילו ישראל מורה על מדרגה גבוהה בבחינת כי שרית עם אלקים ועם אנשים

התשובה נגד מענת המקטרגים והקליפות. ובפרט כאשר אשא עיני אל ההורים, שמתבוננים ורואים כמה התרחקנו מדרכי האבות הקדושים, והלב זועק ובוכה מאין יבוא עזרי, דשמא לא יועיל תשובה אחר שכל כך הרבינו חטוא.

ולבסוף התנחם על מחשבותיו, כי הבין שמחשבות אלו גופא הם גם מצד היצר הרע שרוצה להביא את האדם לידי יאוש ורפיון ידים מתוך דמיון שאין מועיל לו תשובה, ושיאמר מה שאמר אחר (חגיגה טו, א) הואיל ואימריד ההוא גברא מההוא עלמא ליפוק ליתנהי בהאי עלמא. ולכן חזר ואמר עזרי מעם ה', והוא ית"ש אין לו גבול וקצבה וכן מדת הרחמים שלו היא בלי שום הגבלה, ולכן מועיל תשובה בכל מצב ובכל זמן. והוא עושה שמים וארץ, ועוד קודם לבריאת שמים וארץ הקדים וברא את כח התשובה (פסחים נד, א), להראות וללמד שהתשובה אינה תחת הנהגת טבעיות העולם כלל וכלל, אלא מועלת תמיד.

רמזי תשובה בארבעת פסוקי 'כה' שהראו ליעקב אבינו

רמז לזה הראו לו ארבע פסוקים שנכתב בהם תיבת 'כה', אשר בפסוקים אלו נרמז כח התשובה לישראל בכל מצב ובכל זמן. כי הקב"ה אמר לאברהם אבינו, הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו כה יהיה זרעך, ואמרו חז"ל בגמרא (שבת קנו, א) שאמר לו הקב"ה צא

פסוק נוסף הראו לו, דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל וגו', כי מצינו במדתו של אהרן הכהן (מלאכי ב, ו) ורבים השיב מעון, וכל עבודת הכהנים היתה לעורר את בני ישראל לתשובה ולכפר על חטאיהם. והם נצטוו לברך את כל ישראל בלי יוצא מן הכלל, אמור להם יברכך ה' וישמרך, ובמדרש (עין במדבר רבה יא, ה) וישמרך מן החטא, לרמוז שמועיל תשובה לכולם, וכל הבא לטהר מסייעין אותו (יומא לה, ב) בשמירה דלעילא שלא יבוא לידי חטא.

[מתוך ד"ק בעידן רעוא דרעין
ש"ק פרשת ויצא תש"ס]

ותוכל (שם לב, כט). והקב"ה אמר למשה רבינו שאל בני העליה ידבר דברים קשים כגידון, לרמוז שעל פי דין גם אותם צדיקים בני עליה אינם יוצאים ידי חובתם כלפי שמיא, וכמו שאומרים בפיוט בראש השנה (מוסף יום א', ד"ה אימין אדירין; שחרית יום ב', ד"ה שחתי וראה) שגם האבות והרועים הקדושים לפי מדרגתם וקדושתם לא יצאו זכאים כלפי הקב"ה. וכיון שהקב"ה פתח עבורם פתח תשובה, בהכרח שהשערים פתוחים לכל ישראל, וגם לפשוטים ולפחותי העם, וכאמור שמדותיו של הקב"ה הם בלי שום קצבה והגבלה, ואי אפשר לומר שרק לפלוני מועיל תשובה ורק על עבירות מסוימות אפשר לשוב אל ה', אלא הדלת פתוחה לכל השבים אל הקב"ה בלי שום יוצא מן הכלל.

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

"... ועיקר שבעקרים לטובת נשמתו, שאם יודעין ממני איזה חידוש אמת בתוה"ק, לפרסמה בשמי וללמדם בישראל..."
מתוך צוואת הקודש של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע

הרימו תרומותיכם

בעין יפה וברוח נדיבה להפצת מעיינות הקודש

שמות התורמים מ-180 ש"ח ומעלה

נחקקים בספר זכרון מיוחד ושמותיהם מוזכרים מדי חודש בחדשו
ליד ציון קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע
להיפקד בדבר ישועה ורחמים בכל משאלות לבם לטובה

את התרומות בכרטיס אשראי והשמות להזכרה

ניתן למסור בטל' 052-7140042

הַרְהִ"חַ ר' אַבְרָהָם צְבִי לֹקַן הִי"ו

קְרִית צַאנָז, נִתְּנָה

בן הַרְהִ"חַ ר' בֶּן צִיּוֹן גִּבְרִיאֵל הִי"ו, וְחָתָן הַרְהִ"חַ ר' מֵרְדֵּכִי שְׁלֵמָה קִירְשֶׁנְבוּיִם הִי"ו
לְזִכְרוֹת בְּנֵי הֶב' שִׁמְעוֹן שִׁיחִי שֶׁנִּכְנַס לְעוֹלַּת הַמִּצְוֹת בְּמִזְלֵ טוֹב
שִׁמְחַת הֶבֶר מְצוּה אִי"ה בְּיוֹם חֲמִישִׁי, י"ד כֶּסֶל, בְּאוֹלָם 'מֵרְכוּ הַחֶסֶד' קְרִית צַאנָז נִתְּנָה
יִזְכֶּה לְרֵאוּתוֹ עוֹלָה וּמִתְעַלָּה בְּמַעֲלֹת הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, וְלִרְבוֹב נַחַת וְאוֹשֶׁר כִּה"י

הַרְהִ"חַ ר' יִחְזַקְאֵל רֵי"ךְ הִי"ו

בְּנֵי בֶרֶק

בן הַרְהִ"חַ ר' חַיִּים יְהוּדָה הִי"ו, וְחָתָן הַרְהִ"חַ ר' אֱלִיעֶזֶר צְוִיבֵל הִי"ו
לְזִכְרוֹת בְּנֵי הֶב' אַבְרָהָם דּוֹד שִׁיחִי שֶׁנִּכְנַס לְעוֹלַת הַמִּצְוֹת בְּמִזְלֵ טוֹב
יִזְכֶּה לְרֵאוּתוֹ עוֹלָה וּמִתְעַלָּה בְּמַעֲלֹת הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, וְלִרְבוֹב נַחַת וְאוֹשֶׁר כִּה"י

הַרְהִ"חַ ר' שְׁלֵמָה זֶלְמָן שְׁטֵינְמָן הִי"ו

קְרִית בַּעַש"ט, פֶּתַח תְּקוּהָ

בן הַרְהִ"חַ ר' מִנַּחֵם מַעֲנַדֵּל הִי"ו, וְחָתָן הַרְהִ"חַ ר' אֶפְרַיִם רֵי"ךְ הִי"ו
לְזִכְרוֹת בְּנֵי הֶב' אֱלִיהוּ יַעֲקֹב שִׁיחִי שֶׁנִּכְנַס לְעוֹלַת הַמִּצְוֹת בְּמִזְלֵ טוֹב
יִזְכֶּה לְרֵאוּתוֹ עוֹלָה וּמִתְעַלָּה בְּמַעֲלֹת הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, וְלִרְבוֹב נַחַת וְאוֹשֶׁר כִּה"י

הַרְהִ"חַ ר' בְּנִימִין שֶׁר הִי"ו

קְרִית צַאנָז, נִתְּנָה

בן הַרְהִ"חַ ר' חַיִּים שֶׁרְגָא פֶּאוּוִיל ז"ל, וְחָתָן הַרְהִ"חַ ר' אַבְרָהָם וִיטְרִיאָוֵל ז"ל
לְזִכְרוֹת בְּנֵי הֶב' יוֹסֵף חַיִּים שֶׁרְגָא פֶּאוּוִיל שִׁיחִי
שֶׁנִּכְנַס לְעוֹלַת הַמִּצְוֹת בְּמִזְלֵ טוֹב
יִזְכֶּה לְרֵאוּתוֹ עוֹלָה וּמִתְעַלָּה בְּמַעֲלֹת הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, וְלִרְבוֹב נַחַת וְאוֹשֶׁר כִּה"י

הַר"ר יִקוּתִּיאֵל יְהוּדָה גִּנְזֵל הִי"ו

בֵּיתֶר עֵינִית

בן הַרְהִ"חַ ר' יִצְחָק הִי"ו, וְחָתָן הַרְהִ"חַ ר' אֲרִיָּה מֵרְדֵּכִי רֵבִינֹבִיץ הִי"ו
לְזִכְרוֹת בְּנֵי בִכּוּרוֹ יִשְׂרָאֵל שְׁלֵמָה שִׁיחִי שֶׁנּוֹלַד וְנִפְדָּה בְּמִזְלֵ טוֹב
יִזְכֶּה לְגִדְלוֹ לְתוֹרָה לַחֹפֶה וּלְמַעֲשֵׁ"ט, וְלִרְבוֹב נַחַת וְאוֹשֶׁר כִּה"י

הר"ר חיים יצחק שטראה הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ג ר' אהרן שמואל שליט"א, וחתן הרה"ח ר' שלום אליעזר שר הי"ו
לזכות בנו יוסף אלימלך שיחי שנולד במזל טוב
יוכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר ברוך שמעון וקסמן הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ח ר' שלמה הי"ו, וחתן הרה"ח ר' יהודה ליב למברגר הי"ו
לזכות בתו תחי שנולדה במזל טוב
יוכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר דוד לוי הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ח ר' משולם פייש אליעזר הי"ו, וחתן הרה"ג ר' יצחק אייזיק ייגר שליט"א
לזכות בתו תחי שנולדה במזל טוב
יוכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' יעקב שמעון שר הי"ו
הרה"ח ר' שלום אליעזר שר הי"ו
הרה"ח ר' אריה אשר שטיסל הי"ו

קרית צאנז, נתניה

לעילוי נשמת אימם וחמותו החשובה
מרת רויזא כ"ר חיים שרגא פייבל פרידמן ז"ל
אלמנת הרה"ח ר' מיכאל שער ז"ל – מראשוני וחשובי תושבי קרית צאנז נתניה
נלב"ע ביום י' כסלו תשע"ד
תנצב"ה

הרה"ח ר' יוסף ארנברג הי"ו

בני ברק

לעילוי נשמת אביו החשוב
הרה"ח ר' אלימלך אלעזר כ"ר אברהם ישראל ז"ל
נלב"ע ביום י"א כסלו תש"פ
תנצב"ה

הַרְה"ח ר' מַרְדְּכַי זָאב רוֹזֶנְבֵּרְג ה"י - אֶלְעָד

הַעֲמוּד לִיִּמְנֵנוּ בְּמִסִּירוֹת וּבִנְאֻמֹּנוֹת לַהֲדַפְּסַת הַגְּלִילֹנוֹת מִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ

לְזָכוֹת בְּתוֹ תַּחֲי' לְרַגֵּל שְׂמִיחַת נִישׁוּאִיָּה בְּמִזֵּל טוֹב

עַב"ג הַמּוֹ"מ בְּתוֹרֵד"ש הַבַּה"ח יוֹסֵף אֵימֶר שִׁיחִי

בֶּן הַרְה"ח ר' חַיִּים מֵאִיר ה"י

הַחֲתוּנָה אִי"ה בְּיוֹם שְׁלִישִׁי הַבִּעֻל"ט, י"ב כֶּסֶלֹ, בְּאוֹלָמִי 'הִיכַל רוֹזֶנְבֵּרְג' קְרִית צֶאנֹז נִתְּנָה

יָזְכוּ לְהִקָּים בֵּית נֶאֱמָן בִּישְׂרָאֵל וַיַּעֲלֶה זִיווָגָם יִפ"ה יפ"ה, וְלָרֹב נַחַת וְאוֹשֶׁר כַּה"י

הַרְה"ח ר' יוֹסֵף הַכֶּהֶן יִשְׂרָאֵלִי ה"י

אֶלְעָד

לְזָכוֹת בְּנוֹ הַמּוֹ"מ בְּתוֹרֵד"ש הַבַּה"ח דּוֹד מֹשֶׁה הַכֶּהֶן שִׁיחִי

לְרַגֵּל שְׂמִיחַת נִישׁוּאָיו בְּמִזֵּל טוֹב

עַב"ג תַּחֲי' בֶּת הַרְה"ח ר' יְהוּדָה טֵרֵייטֵל בְּרַנְסְדוֹרְפֶּר ה"י

הַחֲתוּנָה אִי"ה בְּיוֹם רַבִּיעִי הַבִּעֻל"ט, י"ג כֶּסֶלֹ, בְּאוֹלָמִי 'אַרְמוֹנוֹת פְּרִידְמָן' בְּנֵי בֶרֶק

יָזְכוּ לְהִקָּים בֵּית נֶאֱמָן בִּישְׂרָאֵל וַיַּעֲלֶה זִיווָגָם יִפ"ה יפ"ה, וְלָרֹב נַחַת וְאוֹשֶׁר כַּה"י

הַרְה"ח ר' גֵּרְשׁוֹן זָאב יִצְחָק אֵיצְקוֹבִיץ ה"י

קְרִית צֶאנֹז, נִתְּנָה

לְזָכוֹת נִכְדוֹ שֶׁרָגַא יְהוּדָה יְהוֹשֻׁעַ שִׁיחִי בֶּן בָּכוֹר לְבִנּוֹ הַר"ר שְׁלֹמֹה ה"י

חֵתן הַרְה"ח ר' אֶלְכְּסַנְדֵּר וַיִּס ה"י

שְׁנוּלָד וּנְפֻדָה בְּמִזֵּל טוֹב

יָזְכוּ לְגַדְלוֹ לַתּוֹרָה לַחֻפָּה וּלְמַעֲשֵׂ"ט, וְלָרֹב נַחַת וְאוֹשֶׁר כַּה"י

הַרְה"ח ר' בֶּן צִיּוֹן גַּבְרִיאֵל לֹק ה"י

בְּנִי, חֲתָנִי וְנִכְדֵּי ה"י

קְרִית צֶאנֹז, נִתְּנָה

לְעִילּוֹי נִשְׁמַת בְּנוֹ, אַחִיהֶם, גִּיסָם וְאִבְיָהֶם

הָאֲבֵר"ךְ הַחֲשׁוֹב, מִפְּאֵרֵי עֲדַת הַקּוֹדֶשׁ, אִישׁ חַי וְרַב פְּעִלִּים טוֹבִים,

נֹעִים הַלִּיכּוֹת, עוֹשֶׂה חֶסֶד יוֹמָם וּלְיָלָה, מִרְנִין וּמִשְׁמַח לַבְּבוֹת,

שׁוֹכֵחַ לְשִׁמּוֹשׁ בְּקוֹדֶשׁ אֵצֶל כ"ק מֶרֶן אֲדֻמוֹ"ר זִי"ע

הַרְה"ח ר' מִנְחֵם מַעֲנַדֵּל לֹק ז"ל

לְמִלֻּאת הַשְּׁבֻעָה לְפִטְרֹתוֹ בְּדַמִּי יָמָיו, בְּיוֹם ש"ק פֶּרֶשֶׁת תּוֹלְדוֹת, ב' בִּכְסֵלֹ תַשְׁפ"ז

תִּנְצֵב"ה